

flaka- og mjølvirki)

Harafurur nokur smærri deksfor til útróður.

Tann fjóltáttan, sum fram er farin innan fiskivinnu okkara seinna árin, stendur alsamst við, og er hetta ein hin besta tryggin fyri, at vit í longdini fáa mest burtúr.

Tær leiðir, hesi skip eru ætlað at troyta, eru fyri ógvuliga lítlan part føroyaleiðirnar eina. Hetta sigur okkum nakað um meting terra, sum saman við almenninginum leggja rygg til at tryggja okkum úrkomuna.

Annars er ymiskt at gera á hesum leiðum.

Eitt ávíst mílnatal sum fiskimark er eingin treyt fyri longu nú at troyta okkara egnu ríkið munandi meir.

Samfelagið má orka at kanna hetta økið frá minsta plinki til frægastu mið, úr fjøruni og út í djúpastu rennu, og frá hellingini niður í dýpið og inn yvir

landgrunnin allan.

Royndirnar eftir svartkjafti og vitanin um líkindini fyri munandi trolveiðu eftir upsa, so væl sum skeljakiskapurin, laksafiskiskapurin, hummaraveiðan og fiskaalingin geva øll lyfti um, at heima er nakað at vinna fyri tað, sum avmarkingar burtur taka, og hetta heilt uttan mun til spurningin um fiskimark.

Hvat kann trolingin, sum í ár gevur 5000 tons, í longdini geva? Og hvussu nógv tora vit at loyva?

Alt hetta mugu vit vita og kanna undir strongum reglum og eftirliti, og hann, sum reglurnar brýtur, hevur — um ikki sít lív — so uttan grið sít loyvi forbrotið.

At læra at kenna sít egna øki ein væl og sjálvan seg er meginsetningurin. Við honum greiddum ber esini til at taka rættastu støðuna í sjómarspurninginum.

Franski fiskiskipafлотin í afturgongd

Byggikostnaðurin er eftir tveimum árum vaksin við 50 prosentum

Í juni mánaða hevði aðalnevndin fyri franska fjarfiskiskapin aðalfund. Formaður nevndarinnar segði seg ikki verða nøgdan við úrslitið fyri franska havgiskiskapinum. Meðan livikostnaðurin var vaksin við 6,9% var umsetningurin av fiskavörum bert vaksin við 2,6%.

Sjálvt um prísurin av ávisum fskaslögum var vaksin munandi, var heildarútslitið tó tað, at afturgongd í veiðimongdini var 4,3%.

Hvørt ár hevur handilshallið

av fiski og fskavörum verið vaksandi.

Tað eru ikki einans trot uppá fskasløg, vøðurbroytingar o. t., sum eiga orsakina í afturgongdini. Eisini er hópur av fisk'förum lagdur fyri well av tí, at veðan hevur ikki borið seg og eisini av tí, at fiskiforbod er sett fyri veiði uttanfyri marokkansku landleiðina.

Tonsatalið á franska fiskiflotatum er minkað 5 síðu árini við 4%.

Uppaftur onnur orsök til hettisligu afturgongd na hjá

fransmonnum er stórliga vaksandi byggikostnaðurin — í Frankariki er byggikostnaðurin hækkaður við 50% 2 síðstu árin, meðan meðalprishækkingin av fiski er 18%.

Í 1973 avreiddu fronsk fiski for 542.000 tons av ymsum fskaslögum, og er hetta minking uppá 4,3% í mun til í fjør. Virðið av hesi veiði er góðar 2 mill'ard r krónur, her aftrat kemur østers- og skeljaveiða, tær o.a., sum telur 2,7 mill'ard r krónur.

Av fskanøgðini vóru 401.000 tons feskur fiskur. Toska fskiskapurin minkaði frá 32.200 tons niður í 27.850 tons.

Røða sosialmálaráðharrans

Undir Føroya vitjan síni helt Eva Gredal hendan fyrilestur úti á Statshospitalinum:

Når vi i Danmark diskuterer socialpolitik i disse år, ligger emnet nogenlunde fast — der kan være variationer, men det er over samme tema — og dette tema er selvfølgelig social reformen.

Socialreformen er derfor også temæet her i dag, hvor jeg skal fortælle dem lidt om de opgaver og de problemer, vi i disse år arbejder med at løse på det sociale område.

Baggrunden for socialreformen skr'ver s'g — som de måske ved — tilbage til 1964. På daværende tidspunkt var der gået så lang tid, siden Steinecke i 1933 lavede sin første socialreform, at det system og de ordninger, som Steinecke havde indført, langsomt men sikkert var blevet overhalet af udviklingen.

Da man i 1964 nedsatte socialreformkommissionen til at kulegrave det sociale område, hed det sig derfor, Vi skal modernisere vor sociallovgivning, således at den i højere grad lever op til den målsetning, som vi i et moderne velfærdssamfund stiller til socialpolitikken, nemlig forebyggelse, revalidering, tryghed og trivsel.

Denne målsetning er stadig gældende, også nu hvor resultaterne af kommissionens arbejde — eller er ved at blive — omsat i lovgivning.

Jeg vil begynde med at fastslå et par grundlæggende ting. For det første, at socialreformen ikke er en reform, men mange reformer: Der er nemlig tale om en moderniseringsproces, der kommer til at

strække sig over mindst en halv snes år. Og for det andet vil jeg understrege, at der både er tale om en reform af administration og af de sociale ydelser.

Når vi taler om en omkægning af den sociale administration, må man huske på, at vi forinden har haft en kommunalreform.

Kommunalreformen har blandt andet betydet at antallet af kommuner er blevet stærkt reduceret — fra ca. 1300 til under 300. Det vil altså sige, at vi har fået større kommuner. Med disse større kommuner — eller siorkommuner som de jo kaldes — er det blevet muligt at lægge flere opgaver ud til de kommunale myndigheder. Det var jo netop det, der var meningen med kommunesammenlægningerne.

Den nye sygesikringslov, der trådte i kraft den 1. april 1973, betød f.eks., at sygekassernes funktioner overgik til kommunerne, og med den nye b'standslov i tankerne kunne der selvfølgelig nævnes mange flere eksempler.

Jeg synes, at der er grund til at nævne, at hele denne tendens er i god overensstemmelse med de tanker om nærdemokrati, som vi i dag hylder. Der er noget indlysende rigtigt i at sørge for, at afstanden mellem borgeren og de offentlige myndigheder bliver den kortest mulige.

Når det er sagt, skal det selvfølgelig også nævnes, at der er opgaver, der er så store eller så specielle, at det er naturligt,

Eva Gredal

at de løses af større administrative enheder — det kan være af amterne eller af staten.

Mens jeg omtaler de administrative følger af socialreformen, vil jeg også nævne, de om lægninger der har fundet sted og skal finde sted inden for den centrale administration — altså statsadministrationen. Her ligger udviklingen nemlig allerede i faste rammer.

Vi har her fået oprettet en socialstyrelse ved en sammenlægning af tre direktorater. Socialstyrelsen beskæftiger sig med opgaver inden for børne- og ungdomsforsorgen, revalidering, åndsvageforsorgen og den øvrige serforsorg.

Vi har oprettet en sikringsstyrelse, der nu varetager opgaver fra ulykkesforskringsområdet, sygesikrings- og dagpengeområdet samt visse pensio onsggaver.

Med den sociale ankestyrelse, der begynder sin virksomhed den 1. juli i år, har vi i det store og hele fået ændret den administrative struktur på det centrale plan — altså inde i

København; og selvom dette i s'g selv tegner interessante perspektiver — som jeg senere skal komme ind på — vil jeg dog gerne knytte et par bemærkninger til loven om den sociale ankestyrelse.

I den sociale ankestyrelse har vi samlet myndigheden til i s'kste instans at afgøre de konkrete klagesager på det sociale område.

Når jeg fortæller, at denne myndighed tidligere var spredt ud på fem forskellige organer, tror jeg, det er indlysende, at loven indebærer en væsentlig forenkling — og det er en værdi i sig selv — ikke mindst fordi mange mennesker i dag har vanskelig ved at orientere sig i paragrafjungle.

Men der er som sagt også en anden idé bag ankestyrelsen — idet man dér — i højere grad, end tidligere var tilfældet — skal foretage en helhedsbedømmelse af sagerne.

Man kunne for beskrive tilstanden som en række æsker med næsten vandtætte skodder imellem — og inden i hver æske ser man på sagen udfra kun én bestemt synsvinkel.

Dette er selvfølgelig en grov forenkling — men jeg nævner det for at illustrere, at det ikke alene er administrativt, men også i den enkelte sag, vi forsøger at realisere socialreformens målsetning om en helhedsvurdering af det enkelte sociale tilfælde.

For at forfølge dette mål medvirker der f.eks. ikke længere lægelige specialister ved selve afgørelsen. Lægelig og anden ekspertise bliver inddraget under sagens forberedelse. Men når afgørelsen skal træffes, sker det under medvirken

af juridisk uddannede ankechefer og af lægmænd.

Jeg kan tilføje, at de juridiske ankechefer behandler forskellige kaegorier af sager på skift, således at de så vidt muligt undgår at blive specialister.

I forbindelse med omtalen af ankestyrelsesloven synes jeg også, at der er grund til at nævne, at der er planlagt en reorganisering af det regionale ankestyrelse.

Det vil betyde, at der i de enkelte amter vil blive oprettet såkaldte amtsankenævner, der skal varetage de klagefunktioner, der i dag bl.a. udøves af amtmænd.

Herudover vil invalideforsikringretten blive decentraliseret, og dens myndighed overgås til de såkaldte revaliderings- og pensionsnævner, der ligeledes vil blive oprettet på amtsplan. Hermed skulle vi blandt andet sikre, at der blev en kortere vej mellem borgeren og det offentlige — noget der ikke mindst har betydning i disse ofte belastende sager.

Som jeg startede med at sige, er socialreformen både en reform af den administrative struktur og en reform af de sociale ydelser.

Denne karakteristikk gælder ikke mindst for den nye sygesikringslov og den nye dagpengelov. Loven om den offentlige sygesikring betød jo først og fremmest, at sygekasserne blev ophævet, og at vi gik over til en almindelig og skattefinansieret ordning.

Ordningen har nu fungeret i nogle måneder, men der står efter regeringens opfattelse end nu et problem tilbage at løse. Og det er, om vi fortsat skal